

ע"ה א ב מ"י פ"ד מהל'
עדות הלכה ו סמג
עשין קט מוש"ע ח"מ סי'
ל סעיף י'
ע"ה ג טו"ח"מ סימן ט'
ע"ה ד מ"י פ"ד מהל'
גיטת הלכה ה טור
ש"ח"מ ס':
ע"ה ו מ"י פ"ד מהל'
אסורי זנות ה' ה'
סמג לנחין שס':

מוסף רש"י

דבר. על פי שנים עדים
יקום דבר שלם, ושתלם ל
הממונ על פי עדים השנים,
ולא חצי דבר. כל כח
וכח אינה מעידה אלא על
שלש חזקה, ויטעו שלש
דבר ולא דבר שלם, הו"ל
ואין שני עדים מעידים
על כל זה שנים (ושב"ס)
ב"ב (נ"ג). בגבה. בין
קשרי אצבעותיה (שבת)
(ל' תחת ארבע מקום
(נדה נ"ב). בכריסה. נאומה
מקום (ושב"ס ב"ב נ"ג).
קלושה. תוך חלוקה,
כחמה שהוהנה. לארץ
(גיטין ע"ט). אתנן אסרה
תורה ואפילו בא על
אמו. ונתן לה טלה שבתקן.
אמנן הוא ואסור לקרנן,
לדמנן תמנא כתיב, לא
שנה אמו לא שנה פניה,
ואש"נ דלי תבעה ליה
בדינא קמן מן לי תאמנן, לא
מחייבין ליה, דהא קם ליה
בדרכה מניה, לא יכירה
יכולה אמנן הוא, אלא
אפילו בתמנא מניה נמי
רמו תשלומין עליה שבת,
שאינן כח לנפשו בשרים,
אלא ידי שמים לא יא
עד ששלם, דלי קם רמו
מחייבין עליה כי יכירה
יכולה מי הוא אמנן, תמנא
בעלמא הוא ויכירה לא, לא
נמי לא תפסין לא מתקין
מניה, קן שמשעי מפי
מורי קוקן ויכירה לי מורי
רש"י על זו (ב"ב ע"א).

רבינו חננאל

אלא שר' עקיבה חלוק
בדבר, שהיה אומ' דבר
ולא חצי דבר. פיר',
אמר ר' עקיבה עדות
גמורה כחוקה אינה אלא
כשיעידו שני עדים שאכל
פלוגין או קרקע וז' שלש
שנים רצופות, ובשופר,
ושיהיה המחזיק ממי שהיה
לו דין לחזוקה, והוא
שאר בטענה, ושאר חזקין
החזקה. אבל אם יעידו
שני עדים שאכלה שני
ראשונה של שבוע ושני
עדים אחרים שאכלה שני
שניה של שבוע ושנים
אחרים מעידים שאכלה
שנה שלישית של שבוע,
אומ' היה ר' עקיבה בזה
אינה חזקה כי שני עדים
הראשונים חצי עדות היא
וכן של שנה שניה וכן
של שנה שלישית, ואומ'
אומ' היה ר' עקיבה, ואין
הלכה בזה כר' עקיבה,
אלא היה ר' חזקה. אמר
אבי אפילו תימא תנתינן
בר' עקיבה, ולא אמר ר'
בעדות אלא לענין חזקה
וכיוצא בה, דלא מיתקומא
שדה זו כחוקה מחזיקה
בעדות כח אוחה כלל. אלא
בגון עדי קדושין ועדי
באה, דבעדי קדושין
לבד בלא עדי ביה
נעשית אשת איש גמורה
ואף על גב דעדי ביה צריכין לעדי קדושין, דבר קרינא ביה. כיוצא בו עדי גביה ועדי טביחה דבעדי גביה לבד
תקיימה על הגב דין חננה, אף על פי שיעדי טביחה צריכין לעדי גביה שאם אין גביה אינו חייב בטביחה, עכשיו
הועדו עמהם עדי טביחה דבר קרינא ביה. ובהני, אפילו ר' עקיבה מודה ונמצאת מתניין אפילו לר' עקיבה. דאמ' עדי
קדושין מיתקומא ראובר ושנים אחרים מעידים שבא עליה אחר וזהו ראובר דבר הדין אותה כאשת איש. רבנן
דמכשירין חיללין שקדושת כחות בחזקה, האי דבר דכתי' רחמנא למע' לי, ואיתנין למימר כגון הני דאמור רבנן בחזקה בורקין

דאף ע"ה גב דעדי ביאה צריכין לעדי קדושין. פירוש כל זמן
שלא הוזהרה נאשמת איש:
למעוטי שנים אומרים אחד בגבה כו'. ולא דמי לשנה ראשונה
צפני שנים כו' דהתם ראו כל מה שהיו יכולין לראות

נאותה שנה ורצ אלפס פירש משום
דהתם מהני סדומייהו לענין פירות
שאכל בשנה ראשונה עשוייז לשלם
אם לא ימצא יותר עדים וטעם ראשון
נראה לר"י עיקר דמנן צפרק התקבל
(גיטין דף סג:). האשה שאמרה התקבל
לי גיטי צריכה שתי ימים עדים שנים
שיאמרו בפנינו אמרה ושנים שיאמרו
בפנינו קבל וקרע אלאמה לא חשיב
כי האי גוונא חצי דבר אע"ג דלריכי
אלו לאלו דאפי' למנן דלמנן שלש
נאמן כשגט בידו ולא צריכי עדי
אמירה לעדי קבלה מ"מ כיון שצריך
שנראה הטג בידו חצי דבר הוא אלא
ע"כ משום שכל כח רואה כל מה
שיכולה [לראות] נאותה שעה ואחיה
מתניין [דגיטין] כרנבן:

באומר לו עקין האינה מתאניתי
כו'. וא"ת ויכיר דמי
אי דקיימא גניבה בחזירו של לוקח
נשעת עקיפה מאי פריך עלה וכיון
דלי קתבע ליה כו' מכירה נמי לא
הוי מכירה נהי דמחייב בנפשו מכל
מקום קנייה ליה חזירו ללוקח ואלא
ליתא בחזירו של לוקח לז' חזיר שנת
מהכא לאו מכירה היא דהא קי"ל כרז
נחמן דלמנן פירות לא עבדי חליפין
ומיהו לפר"ת ניחא דמפרש דהא
דמייר לא עבדי חליפין היינו בתורת
קנין סודר שמחזיר לו הסודר ולא
יחזיר לו אלא לקנין בעלמא אצל
במכין להקנות זה תחת זה שזה
בזה בתורת דמים קני ואומר ר"י
דהכא לא דייק אלא אלשון מכר
דאפי' קאי בחזר הלוקח כיון דלא
אמר זיל שלם אין זו מכירה אלא
מתנה ואף על גב דתשלומי ארבעה
וחמשה מתחייב על המתנה כמו על
המכר כדאמרין לקמן" מ"מ גזר ומכר
נשעת קמני ואין זו מכירה וכך לן
עקין תאניה מתאניתי כמו עקין
תאניה מתאניתי:

במאן כרבי עקיבא דאמר קלושה
במי שהונהגה דמיה. ואם
ולענין קנין לא קני באייר עד דמתי
למך התחילות דמיונה בגיטין דהזיק (דף ע"ט). גזי
מגרשת ומוקי לה כגון שמחילות התחמנות עדפות על העליות וי"ל דהכא איירי שזק לחזר דרך פתח או דרך חלון ולא מעל
מחילת החזר וא"ת ומ"ש בדגיטין נקט רבי והכא נקט רבי עקיבא משום דליירי צסתם דמיה שאלו מעל
אמר קלושה כמי שהונהגה דמיה אלא צריכה מקורה דלמחייב צריש שנת (דף ע"ט). דלמנן צסתם דמיה שאלו מעל
ליה אפילו צריש דמיה שאלו מעל מקורה דלמחייב צריש שנת (דף ע"ט). דלמנן צסתם דמיה שאלו מעל
אפי' בלא מחילות כלל כמו צריש"ר אית ליה כמי שהונהגה דמיה צריש שנת וס"ד דלמנן אפילו במחילות בלא קרי אמרינן כמאן דלמנן צסתם דמיה
אי נמי למאי דבעי לאוקמי כרבי איירי בחזר מקורה: **לענין שבת לא מחייב עד דניחה בחצרה.** וא"ת וכיון שהקנין צא צין עקירה
להנחה אית לן למימר קם ליה דצריש מניה כדאמרין צריש אלו נערות (פסוקים דף נ"ג). דלמנן צריש אלו נערות (פסוקים דף נ"ג). דלמנן צריש אלו נערות (פסוקים דף נ"ג).
ד' וקרע שיראין להיכנתו פטור עקירה נזק הנחה הוא ולפי מה שמפרש צריש מס דלי אפסר לניסוק בלא הגבהה ורבי ירמיה דלמנן
צרישין (גיטין דף נ"ג). גבי מנאן משעת הגבהה קני מתחייב בנפשו לא הוי עד שעת ניסוק לית ליה הגבהה נזק ניסוק הוא הדין דלית
ליה עקירה נזק הנחה אית שפיר דפריך כהא חליצה צריש ונראה לר"י דהוי מצי לשנוי דעקירה נזק הנחה הוא אלא לדברי
המתקן שלא היה סודר טעם זה משע' ליה דמשכחת ליה שפיר דאומר לא תנאן גניבותך עד שנתנו:

אתנן אסרה תורה ואפילו בא ע"ה אמו. מיהא דמנ"ל לא וי"מ משום דלמנן דבצ"ל על יצמנו (גיטין דף ט:). דלמנן כלל ומחיר וזנה
מותרין מדמכזב גס שניהם ולא ארבעה ומדמעט אתנן כלל שהוא צמיחה ש"מ בצשה כה"ג הוי אתנן ואין נראה פירוש זה דלטו מי
כתיב ולא ארבעה שניהם כתיב ונאמר שניהם ולא שלשה ולא אחת למעוטי אלא מחיר וזנה ונראה לפרש משום דעיקר אתנן צעירות הוא דכתיב
דמנוכה צ"כ כל האסורים (תמורה דף ט:). דזונה דגבי אתנן צמיחה משמע וא"ת דלמנן כי אסר הכתוב אתנן כגון שאמר לה אדם
אחר הלא לך טלה זה ושכני עס בנך דזההו לא מחייב מיתה ושי"ר אתנן כה"ג כדנתן צפרק כל האסורים (שם דף ט:). האומר
הא לך טלה זה ותלני שפחתך אכל עבדי ר"מ אומר אינו אתנן וחכמים אומרים הרי זה אתנן ואפילו ר"מ לא קאמר אלא משום
דשפחה צבד שריא כדמפרש התם דיש לו אשה וצנים רבו מוסר לו שפחה כנענית ומי"ר ר"י דפשט"י דקרא ללא תצא אתנן
וזה משמע צסתם אתנן שהעובל הוא הנותן אתנן: [ועי' מוס' צמדות ט: ד"ה וזנה]: **אי"ל תבעה ליה כו'.** אלא אע"ג דלמנן דמוקמה
בע"ז (דף ק"ג). דקאי אתנן בחצירה מנעם זה לא היה נאסר ולא חשיב אתנן אלא מתנה בעלמא ועיקר טעמא דלמנן דממסיק כהא

חלפתא אמר לו הרי שאכלה שנה ראשונה
בפני שנים שניה בפני שנים שלישית בפני
שנים מהו אמר לו הרי זו חזקה אמר לו אף
אני אומר כן אלא שרבי עקיבא חולק בדבר
שהיה רבי עקיבא אומר * דבר ולא חצי
דבר אמר אביי אפילו תימא רבי עקיבא
מי לא מודה רבי עקיבא בשנים אומרים
קידש ושנים אומרים בעל דאע"ג דעדי
ביאה צריכי לעדי קדושין כיון דעדי
קדושין לא צריכי לעדי ביאה דבר קרינא
ביה ה"ג אע"ג דעדי טביחה צריכי לעדי
גניבה כיון דעדי גניבה לא צריכי לעדי
טביחה דבר קרינא ביה ורבנן האי דבר
ולא חצי דבר למעוטי מאי * למעוטי * אחד
אומר אחד בגבה ואחד אומר אחד בכריסה
האי חצי דבר וחצי עדות הוא יאלא למעוטי
שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים
אחד בכריסה הני אמרי קטנה היא והני
אמרי קטנה היא: גב ומכר בשבת [וכו']:

והתניא פטור אמר רמי בר חמא כי תניא
ההיא דפטור יבאומר לו עקין * (לך) תאניה
מתאניתי ותיקני לי גניבותך אמרי וכיון
דכי תבע ליה קמן בדינא לא אמרינן ליה
זיל שלם דמחייב בנפשו הוא הא מכירה
נמי לאו מכירה היא אלא אמר רב פפא
יבאומר לו זרוק גניבותך לחצרי ותיקני
לי גניבותך כמאן כר"ע דאמר * קלושה כמי
שהונהגה דמיה דאי כרבנן כיון דממאי
לחצר ביתו קנה לענין שבת לא מחייב
עד דממאי לארעא יבאומר לא תיקני לי
גניבותך עד שתנוה רבא אמר לעולם
כרמי בר חמא * אתנן אסרה תורה ואפילו
בא על אמו ואי תבעה ליה קמן בדינא מי
אמרינן ליה קום הב לה אתנן אלא אע"ג דכי
קא תבעה ליה בדינא לא אמרינן ליה זיל הב לה כיון דכי יהיב לה הוי אתנן
הבא נמי אע"ג דלענין תשלומין אי תבע בדינא קמן לא אמרינן ליה זיל שלם
אפילו

אסור שבת וגניבה באין כאחד. ואף על פי שהגב מתחייב בנפשו על השבת, כגון זה אמרה הבריתא פטור מלשלם.
רבא אמ' לעולם כיוצאמה רמי בר חמא, והאי דקישא לך אילו תבע ליה קמאן בדינא כול, דאי אף על גב דכי תבע
ליה קמאן בדינא בדינא התנהג ששקן לא מחייבין ליה לשלם, אי שלם ליה הגב מעצמו מכירה מעליה. כגון הבא
על אמו ונתן לה אתנן, וכי אמו בת מיהב לה אתנן היא, אלא כיון דבתורת אתנן קא יהיב לה היא אתנן. הכי נמי, כיון
בדינא ליה לאקניי ליה בהכין ולמיוכן הוו וביניה וביני.

אסור שבת וגניבה באין כאחד. ואף על פי שהגב מתחייב בנפשו על השבת, כגון זה אמרה הבריתא פטור מלשלם.
רבא אמ' לעולם כיוצאמה רמי בר חמא, והאי דקישא לך אילו תבע ליה קמאן בדינא כול, דאי אף על גב דכי תבע
ליה קמאן בדינא בדינא התנהג ששקן לא מחייבין ליה לשלם, אי שלם ליה הגב מעצמו מכירה מעליה. כגון הבא
על אמו ונתן לה אתנן, וכי אמו בת מיהב לה אתנן היא, אלא כיון דבתורת אתנן קא יהיב לה היא אתנן. הכי נמי, כיון
בדינא ליה לאקניי ליה בהכין ולמיוכן הוו וביניה וביני.

(א) צ"כ ט: סנהדרין ל':
פ"א (ב) צ"כ ט: סנהדרין
ל': (ג) וי"י נגדה נג':
ופרש"י דהתם, (ד) רש"י
מ"י, (ה) [שבת ד': ז':
גיטין ע"ט, א'] צ"מ לא,
(ו) ס"ל ואמלח קמני מכר
הא לאו מכירה היא, (ז) גיטי
והאי אילו (ט) צ"מ מו',
(י) [דף ע"ט, א'] (ס) ד"ה
לא, (ט) ד"ה שקדושה,
(ט) ד"ה מנאן, (ט) ד"ה
כגון.

תורה אור השלם

1. לא יקום עד אחד
באיש לכל עון ולכל
חטאת בכל חטא אשר
יקרא על פי שני עדים
או על פי שלשה עדים
יקום דבר: דבריו יט טו

גיליון הש"ס

גב' דבר ולא חצי דבר.
עין הוריות דף ד ע"א
מוס' ד"ה קרי: רש"י ד"ה
ביטא לומר החזיר לי
תאניה. עין סנהדרין דף
עב ע"א וז"ל:

רבינו חננאל (המשך)

אם הכריז שתי שעות
... [לגישין ולקדושין]
... ולמיונאן
למכור בבכירה, אם באו
שני עדים והעידו כי...
מקום תרפה שעה אחת
ובאו אחרים ואמרו כי
ראינו בכריסה שעה אחת
... אחת, קטנה היא. וכל
שכן אם עד אחד אומ'
אחת בגבה ואחד אומ'
אחת בכריסה שעה אחת
חצי דין וחוצין עדות
היא, וכבר פסקה בדיני
במזונה וזוטא כר' יהושע
בן קרח, וכן שבבן
ושבבת שבשרין ולא
שנו מן שאר שני חזקה.
ואלו עניינים השנויים
במשנתנו זו הן עשרים
ידועין, יש בהן שדינן
שור ויש בהן שדינן
מוחלפין. גב ומכר בשבת
חייב ד' וז', פיר', כיון
שאנו מתחייב בנפשו
על המכירה, חייב לשלם,
והתניא פטור מלשלם,
ואוקמה ראמי למתניא
דקתני פטור באומ' אדם
לגב עקין תאנה מתאניתי
בשבת וחזקה לי גניבתך,
אישור שבת ומכירה באין
כאחד. וכיון דמתחייב
בנפשו הוא פטור מן
התשלומין. ואקשינן עלה,
וכיון דאלו תבע ליה
בעל תאנה לגב לקמן
ואמי' לו חן לי הגבהה
במכירתו לא תבעה שעקין
בשבת, לא מחייבין ליה
לשלם, דבשעה שעקין
התאנה מתחייב בנפשו
הוא ולפיכך פטור הוא
מן התשלומין. נמצאת
המכירה אינה מכירה,
וכיון שאין שם מכירה
אומ' תניא פטור, דאי
לאו בר תשלומין הוא.
ופריך רב פפא באומ' אדם
לגב וזקן גניבתך באין
וחזקה חצרי גניבתך בעת
שנתנו על הקרקע, דיכין
דורקה ונחה על החצר
וכתה לו חצרו וקנהו
ואינו צריך לתבעו לפנינו
לחוציא מחמת ידו שכבר
וכתה לו חצירו, והנה